3452 - Ramazan gecelerini namaz kılarak geçirmenin fazîleti

Soru

Ramazan gecelerini namaz kılarak geçirmenin fazîleti nedir?

Detaylı cevap

Allah’a hamd olsun.

Ramazan gecelerini namaz kılarak geçirmenin fazîleti:

Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

كَانَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُرَغِّبُ فِي قِيَامِ رَمَضَانَ مِنْ غَيْرِ أَنْ يَأْمُرَهُمْ فِيهِ بِعَزِيمَةٍ، فَيَقُولُ: مَنْ قَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ. فَتُوُفِّيَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالْأَمْرُ عَلَى ذَلِكَ، ثُمَّ كَانَ الْأَمْرُ عَلَى ذَلِكَ فِي خِلَافَةِ أَبِي بَكْرٍ وَصَدْرًا مِنْ خِلَافَةِ عُمَرَ عَلَى ذَلِكَ. [رواه مسلم]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- insanları, -farz olduğunu emretmeksizin- Ramazan gecelerini namaz kılarak geçirmeye teşvik eder ve şöyle derdi:

- Kim, vâdettiği sevâba inanarak ve sevâbını Allah'tan umarak Ramazan gecelerini namaqz kılarak geçirirse, geçmiş (küçük) günahları bağışlanır.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- vefât edinceye kadar durum bu şekilde devam etti (insanlar, Terâvih namazını cemaatle kılmayı bırakıp tek başına evinde kılmaya devam ettiler). Sonra Ebubekir'in hilâfeti ile Ömer'in hilâfetinin başına kadar durum bu şekilde devam etti. (Sonra Ömer -Allah ondan râzı olsun-, insanları Ubeyy b. Ka'b'ın kıraati üzere birleştirip onun arkasında Terâvih namazını cemaatle kılmaya başlamıştır.)" (Müslim)

Amr b. Murra el-Cuhenî'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

جَاءَ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلٌ مِنْ قُضَاعَةٍ ، فَقَالَ لَهُ : يَا رَسُوْلَ اللهِ! أَرَأَيْتَ إِنْ شَهِدْتُ أَنْ لاَ إِلهَ إِلاَّ اللهُ ، وَأَنَّكَ

رَسُولُ اللهِ ، وَصَلَّيْتُ الصَّلَوَاتِ الْخَمْس ، وَصُمْتُ الشهْرَ، وَقُمْتُ رَمَضَانَ ، وَآتَيْتُ الزَّكَاةَ ، فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ مَاتَ عَلَى هَذَا، كَانَ مِنَ الصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَداءِ. [رواه ابن خزيمة وصححه الألباني في صحيح الترغيب والترهيب]

"Kudâa kabilesinden bir adam, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e gelerek:

- Ey Allah'ın elçisi! Ben, Allah'tan başka hakkıyla ibâdete lâyık hiçbir ilâhın olmadığına ve senin Allah'ın elçisi olduğuna şâhitlik edersem, beş vakit namazları kılarsam, bu ayı (Ramazan'ı) oruç tutarsam, Ramazan gecelerini namaz kılarak geçirirsem ve zekâtı verirsem, buna ne dersin? diye sordu.

Bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu:

- Bu hal üzere ölen kimse, (kıyâmet günü) sıddıklar ve şehitlerden olur."(Sahih-i İbn-i Hüzeyme, hadis no:2212. Elbânî; "Sahihi't-Terğîb ve't-Terhîb", hadis no:749'da hadisin sahih olduğunu belirtmiştir.)

Kadir gecesi ve bu gecenin tayini:

Ramazan gecelerinin en fazîletlisi; Kadir gecesidir.

Nitekim Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

[مَنْ قَامَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ. [رواه البخاري

"Kim, vâdettiği sevâba inanarak ve sevâbını Allah'tan umarak Kadir gecesini namaz kılarak geçirirse, geçmiş (küçük) günahları bağışlanır." (Buhârî)

Kadir gecesi, en tercihli görüşe göre Ramazan'ın yirmi yedinci gecesidir ve hadislerin çoğu da böyle olduğunu göstermektedir.

Bunlardan birisi, Zirr b. Hubeyş'in rivâyet ettiği şu hadistir:

Zirr b. Hubeyş demiştir ki:

سَمِعْتُ أُبَيَّ بْنَ كَعْبٍ يَقُولُ: وَقِيلَ لَهُ: إِنَّ عَبْدَ اللهِ بْنَ مَسْعُودٍ يَقُولُ: مَنْ قَامَ السَّنَةَ أَصَابَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ، فَقَالَ أُبَيٌّ: وَاللهِ الَّذِي لَا إِلَهَ

إِلَّا هُوَ إِنَّهَا لَفِي رَمَضَانَ، يَحْلِفُ مَا يَسْتَثْنِي وَ وَاللهِ إِنِّي لَأَعْلَمُ أَيُّ لَيْلَةٍ هِيَ، هِيَ اللَّيْلَةُ الَّتِي أَمَرَنَا بِهَا رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِقِيَامِهَا هِيَ لَيْلَةُ صَبِيحَةِ سَبْعٍ وَعِشْرِينَ، وَأَمَارَتُهَا أَنْ تَطْلُعَ الشَّمْسُ فِي صَبِيحَةِ يَوْمِهَا بَيْضَاءَ لَا شُعَاعَ لَهَا. [رواه مسلم]

"Ben, Ubeyy b. Ka'b'in şöyle dediğini işittim:

Ubeyy'e:

- Abdullah b. Mes'ud: 'Kim yılın gecelerini namaz kılarak geçirir de Kadir gecesine isâbet ederse,... denilince, bunun üzerine Ubeyy b. Ka'b şöyle demiştir:

- Kendisinden başka hakkıyla ibâdete lâyık hiçbir ilah olmayan Allah'a yemîn olsun ki, o gece Ramazan ayındadır.

(Ubeyy b. Ka'b) istisnâ kıldığı şeye yemîn ediyordu.

(Sonra dedi ki):

- Allah'a yemîn olsun ki, o gecenin hangi gece olduğunu da çok iyi biliyorum. O gece, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in bize, namaz kılarak geçirmemizi emrettiği, yirmi yedinci günün sabahının gecesidir.O gecenin alâmeti; gündüzünün sabahında güneşin şuâsız, bembeyaz doğmasıdır." (Müslim)

Bu hadis, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'den merfû olarak rivâyet edilmiştir.

Ramazan gecelerinde namazı cemaatle kılmanın meşrû oluşu:

Ramazan gecelerinde namazı cemaatle kılmak meşrû kılınmıştır.Hatta cemaatle kılmak, tek başına kılmaktan daha fazîletlidir. Çünkü Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in bizzat kendisi cemaatle kıldırmış ve Ramazan gecelerinde namazı cemaatle kılmanın fazîletini sözüyle açıklamıştır.

Nitekim Ebu Zerr'in -Allah ondan râzı olsun- rivâyet ettiği hadiste, o şöyle demiştir:

صُمْنَا مَعَ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَهْرَ رَمَضَانَ، فَلَمْ يَقُمْ بِنَا مِنَ الشَّهْرِ شَيْئًا حَتَّى بَقِيَ سَبْعٌ، فَقَامَ بِنَا حَتَّى ذَهَبَ ثُلُثُ

اللَّيْلِ، فَلَمَّا كَانَتِ السَّادِسَةُ لَمْ يَقُمْ بِنَا، فَلَمَّا كَانَتِ الْخَامِسَةُ قَامَ بِنَا حَتَّى ذَهَبَ شَطْرُ اللَّيْلِ الْآخِرُ، قُلْنَا يَا رَسُولَ اللهِ! لَوْ نَفَّلْتَنَا قِيَامَ هَذِهِ اللَّيْلَةِ؟ فَقَالَ: إِنَّ الرَّجُلَ إِذَا قَامَ مَعَ الْإِمَامِ حَتَّى يَنْصَرِفَ مِنْ صَلَاتِهِ حُسِبَ لَهُ قِيَامُ لَيْلَتِهِ، فَلَمَّا كَانَتِ الرَّابِعَةُ لَمْ يَقُمْ بِنَا، فَلَمَّا كَانَتِ الثَّالِثَةُ جَمَعَ أَهْلَهُ وَنِسَاءَهُ وَالنَّاسَ فَقَامَ بِنَا حَتَّى خَشِينَا أَنْ يَفُوتَنَا الْفَلَاحُ، قُلْنَا: وَمَا الْفَلَاحُ؟ قَالَ: السُّحُورُ ، قَالَ: ثُمَّ لَمْ يَقُمْ بِنَا بَقِيَّةَ الشَّهْرِ. [رواه أصحاب السنن]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- ile birlikte Ramazan orucunu tuttuk. Ramazan'dan yedi gece kalıncaya kadar bize namaz (Terâvih namazını) kıldırdı. Sonra gecenin üçte birlik bölümü gidinceye kadar bize namaz kıldırdı. Ramazan'dan altı gün kalınca bize namaz kıldırmadı.Ramazan'dan beş gün kalınca, gecenin son yarısı gidinceye kadar bize namaz kıldırdı.

Biz:

-Ey Allah'ın elçisi! Bu gecede de bize fazladan kıldırsaydın, dedik.

Bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu:

- Bir kimse, imam namazını bitirinceye kadar imamla birlikte namaz (Terâvih namazını) kılarsa, o gecenin tamamını namaz kılarak geçirmiş gibi ecir alır.

Daha sonra Ramazan'dan dört gün kalınca bize namaz kıldırmadı.

Ramazan'dan üç gün kalınca âilesini, eşlerini ve insanları topladı ve bize öyle bir namaz kıldırdı ki felâhı kaçırmaktan korktuk.

(Ebu Zerr'den rivâyet eden râvî) dedi ki:

(Ebu Zerr'e) dedim ki:

-Felah nedir?

Ebu Zerr dedi ki:

Felah, sahur yemeğidir.

Ebu Zerr dedi devamla şöyle dedi:

Sonra Ramazan'ın geri kalan gecelerinde bize namaz kıldırmadı." (Sünen sahipleri rivâyet etmişlerdir.Hadis sahihtir.)

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in cemaatle namaz kıldırmaya devam etmemesinin sebebi:

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-, Ramazan'ın geri kalan gecelerinde sahâbeye cemaatle namaz kıldırmamasının sebebi; gece namazı (Terâvih namazı) onlara farz kılınır da onlar da bunu yerine getiremezler diye endişe etmesinden dolayıdır.

Nitekim Âişe'nin -Allah ondan râzı olsun-, Buhârî ve Müslim'in sahihleri ile diğer hadis kitaplarında rivâyet ettiği hadiste böyle gelmiştir.

Allah Teâlâ,İslâm şeriatını kemâle erdirdikten sonra Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in vefât etmesiyle bu endişe (Terâvih namazının farz kılınması endişesi) ortadan kalkmıştır.Ramazan gecelerinde Terâvih namazını cemaatle kılmayı terk etme gerekçesi böylece ortadan kalkmış ve eski hüküm; yani cemaatle kılmanın meşrûluğu kalmış oldu. Bunun içindir ki Ömer b. Hattab -Allah ondan râzı olsun- bu sünneti yeniden ihyâ etmiştir (Yani Terâvih namazını cemaatle kıldırmaya başlamıştır.) Nitekim Buhârî'nin sahihi ile diğer hadis kitaplarında böyle gelmiştir.

Terâvih namazını cemaatle kılmanın kadınlara meşrû oluşu:

Kadınların Terâvih namazında hazır bulunmaları ve namazı cemaatle edâ etmeleri meşrû kılınmıştır.

Nitekim yukarıda geçen Ebu Zerr'in hadisinde böyle gelmiştir. Hatta erkeklere namaz kıldıran imamdan ayrı olarak, kadınlara namaz kıldıracak bir erkeğin imam olarak tahsis edilmesi de câizdir.

Nitekim Ömer b. Hattab -Allah ondan râzı olsun-, Terâvih namazı için insanları biraraya topladığında, erkekler için Ubeyy b. Ka'b'i, kadınlar için ise, Süleyman b. Ebî Hasme'yi imam tayin etmiştir.

Nitekim Arfece'den rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

يَأْمُرُ النَّاسَ بِقِيَامِ شَهْرِ رَمَضَانَ، وَيَجْعَلُ لِلرِّجَالِ إِمَامًا، وَلِلنِّسَاءِ إِمَامًا، قال عرفجة: فَكُنْتُ أَنَا إِمَامَ h كَانَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ النِّسَاءِ. ((رواه البيهقى]

"Ali b. Ebî Tâlib -Allah ondan râzı olsun-, insanlara, Ramazan ayının gecelerinde Terâvih namazını kılmalarını emrediyor ve erkekler için bir imam, kadınlar için de bir imam tayin ediyordu.

Arfece dedi ki:

- Ben de kadınlara imam idim." (Beyhakî)

Ben derim ki:

Eğer mescit (câmii) büyük ve geniş ise ve erkeklerin imamının kıraati ile kadınların imamının kıraatı birbirine karışmıyorsa ve biri diğerini rahatsız etmiyorsa, kanımca bu şekilde yapılabilir. (Ama günümüzde mikrofon sistemi olduğu için buna gerek yoktur.)

Gece namazının rekâtlarının sayısı:

Gece namazının rekâtlarının sayısı; onbir rekâttır.

Biz, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetine uymak için gece namazının bundan fazla olmamasını tercih ederiz. Çünkü Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- dünyadan ayrılıncaya kadar bu sayıdan fazla kılmamıştır.

Nitekim Âişe'ye -Allah ondan râzı olsun- Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Ramazan gecelerindeki namazı nasıldı? diye sorulduğu zaman o şöyle cevap vermiştir:

مَا كَانَ يَزِيدُ فِي رَمَضَانَ وَلَا فِي غَيْرِهِ عَلَى إِحْدَى عَشْرَةَ رَكْعَةً، يُصَلِّي أَرْبَعًا فَلَا تَسَلْ عَنْ حُسْنِهِنَّ وَطُولِهِنَّ، ثُمَّ يُصَلِّي أَرْبَعًا فَلَا تَسَلْ عَنْ حُسْنِهِنَّ وَطُولِهِنَّ، ثُمَّ يُصَلِّي ثَلَاثًا. [رواه البخاري ومسلم]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-, ne Ramazan gecelerinde, ne de başka gecelerde, (sabah namazı hariç) on bir rekâttan fazla namaz kılmazdı. Önce dört rekât namaz kılardı ki, o rekâtları ne kadar güzel ve uzun kıldığından hiç sorma! Sonra dört rekât kılardı ki, o rekâtları ne kadar güzel ve uzun kıldığından hiç sorma! Sonra üç rekât kılardı." (Buhârî ve Müslim)

Gece namazını on bir rekâttan az da kılabilir. Hatta sadece bir rekât bile kılabilir ki o da Vitir namazıdır. Çünkü bunun delili; Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in fiili ve sözüdür.

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in fiiline gelince:

Âişe'ye -Allah ondan râzı olsun-:

يُوتِرُ؟ قَالَتْ: كَانَ يُوتِرُ بِأَرْبَعٍ وَثَلَاثٍ، وَسِتٍّ وَثَلَاثٍ، وَثَمَانٍ وَثَلَاثٍ، وَعَشْرٍ وَثَلَاثٍ، وَلَمْ يَكُنْ يُوتِرُ بِأَنْقَصَ g بِكَمْ كَانَ رَسُولُ اللهِ مِنْ سَبْعٍ، وَلَا بِأَكْثَرَ مِنْ ثَلَاثَ عَشْرَةَ. [رواه أبو داود وأحمد وغيرهما]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- kaç rekât vitir kılardı? Diye sorulduğunda o şöyle cevap vermiştir:

- Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- vitir namazını, dört ve üç rekât (4+3), altı ve üç rekât (6+3), sekiz ve üç rekât (8+3), on ve üç rekât (10+3) olarak kılardı.Vitir namazını, yedi (4+3) rekâttan daha az, on üç (10+3) rekâttan daha fazla kılmazdı." (Ebu Dâvud, Ahmed ve başkaları rivâyet etmişlerdir.)

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sözüne gelince:

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

[اَلْوِتْرُ حَقٌّ فَمَنْ شَاءَ أَوْتَرَ بِخَمْسٍ، وَمَنْ شَاءَ أَوْتَرَ بِثَلاثٍ، وَمَنْ شَاءَ أَوْتَرَ بِوَاحِدَةٍ. [رواه أبو داود والنسائي وابن ماجه وأحمد

"Vitir haktır. Dileyen beş rekât vitir kılsın. Dileyen üç rekât vitir kılsın.Dileyen bir rekât vitir kılsın." (Ebu Dâvud, Nesâî, İbn-i Mâce ve Ahmed)

Ramazan geceleri ile diğer gecelerde kılınan namazlarda okunan kıraat:

Ramazan gecelerindeki kılınan namaz (Terâvih namazı) ile diğer gecelerde kılınan namazlarda okunan kıraata gelince, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bunu, ne az, ne de çok olacak şekilde herhangi bir şeyle sınırlandırmamıştır. Aksine Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in gece namazlarındaki kıraatı uzunluk ve kısalık bakımından farklılık arz ederdi. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- kimi zaman her rekâtta 20 âyet olan "Müzzemmil" sûresini okurdu.

Kimi zaman elli âyet kadar okurdu.

Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

مَنْ صَلَّى فِي لَيْلَةٍ بِمِائَةِ آيَةٍ ، لَمْ يُكْتَبْ مِنَ الْغَافِلِينَ ، وَمَنْ صَلَّى فِي لَيْلَةٍ بِمِائَتَيْ آيَةٍ ، فَإِنَّهُ يُكْتَبُ مِنَ الْقَانِتِينَ الْمُخْلَصِينَ. [رواه الحاكم والبيهقي]

"Kim, bir gecede yüz âyetle namaz kılarsa, adı gâfiller zümresine yazılmaz.Kim de bir gecede ikiyüz âyetle namaz kılarsa, Allah nezdinde, gece namaz kılan, ihlasa erdirilmiş kullar zümresinden yazılır. " (Hâkim ve Beyhakî).

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-, hasta olduğu halde bir gece namazında Bakara, Âl-i İmrân, Nisâ, Mâide, En'âm, A'râf ve Tevbe sûrelerini okumuştur.

Huzeyfe b. Yemân'ın Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in arkasında namaz kıldığı kıssada Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bir rekâtta önce Bakara sûresini, sonra Nisâ sûresini, daha sonra da Âl-i İmrân sûresini tertili ve yavaş yavaş okuyordu.

En sahih isnadla sâbit olduğuna göre, Ömer b. Hattab -Allah ondan râzı olsun-, Ubeyy b. Ka'b'i, Ramazan'da insanlara terâvih namazını onbir rekât kıldırmasını emrettiği zaman Ubeyy -Allah ondan râzı olsun-, namazda âyet sayısı yüzün üzerinde olan sûreleri okurdu. Öyle ki onun arkasında namaz kılanlar, uzun süre ayakta kalmaktan dolayı değnek ve bastonlara yaslanırlar, buna rağmen arkasında namaz kılanlar, fecrin ilk vakitlerine kadar namazdan ayrılmazlardı!!!!

Yine, Ömer b. Hattab'tan -Allah ondan râzı olsun- sahih olarak haber verildiğine göre o, Ramazan'da Kur'an okuyanları (Kurrâ'yı) çağırmış ve içlerinden en hızlı okuyana (namaz kıldırırken bir rekâtta) otuz âyet okumasını, orta hızla okuyana yirmi beş âyet okumasını, yavaş okuyana ise yirmi âyet okumasını emretmiştir.

Buna göre bir kimse, kendi başına namaz kılıyorsa dilediği şekilde kıraatını uzun tutabilir (uzun okuyabilir). Aynı şekilde arkasında namaz kılan ve uzun okumasına onay verenler varsa, bu şekilde uzun okuyabilir.Namazda ne kadar uzun okunursa, o kadar fazîletlidir.Fakat gecenin tamamını ihyâ etmek için kıraatı uzun tutmada aşırıya gitmemeli, bunu nâdir olarak yapmalıdır.Bu konuda

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in şu sözüne uymalıdır:

"Yolların en hayırlısı, Muhammed'İn yoludur."

Fakat bir kimse imam ise, arkasında namaz kılanlara zorluk verecek şekilde kıraatını uzatmamalıdır. Çünkü Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

إِذَا مَا قَامَ أَحَدُكُمْ لِلنَّاسِ فَلْيُخَفِّفِ الصَّلَاةَ؛ فَإِنَّ فِيهِمُ الصَّغِيرَ وَالْكَبِيرَ وَ فِيهِمُ الضَّعِيفَ وَالْمَرِيضَ، وَذَا الْحَاجَةِ، وَإِذَا قَامَ وَحْدَهُ فَلْيُطِلْ صَلَاتَهُ مَا شَاءَ. [رواه البخاري ومسلم]

"Biriniz insanlara namaz kıldırdığı zaman namazını hafif tutsun.Çünkü onların arasında küçükler ve yaşça büyük olan vardır.Yine onlar arasında bünyesi zayıf olan, hasta ve ihtiyaç sahibi olan vardır.Biriniz tek başına namaz kıldığı zaman, namazını dilediği kadar uzun tutsun." (Buhârî ve Müslim)

Gece namazının vakti:

Gece namazının vakti; yatsı namazından sonra başlar, sabah namazına kadar sürer.

Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

إِنَّ اللهَ زَادَكُمْ صَلَاةً وَهِيَ الْوِتْرُ، فَصَلُّوهَا فِيمَا بَيْنَ صَلَاةِ الْعِشَاءِ إِلَى صَلَاةِ الْفَجْرِ. [رواه أحمد]

"Allah Teâlâ, bir namazı size fazlalaştırmıştır ki, o da Vitir olan) namazıdır (rekâtlarının adedi tek olan namazdır). Onu, yatsı namazı ile sabah namazı arasında kılın." (Ahmed)

Gece namazını, imkânı olanın gecenin sonunda kılması daha fazîletlidir.

Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

مَنْ خَافَ أَنْ لا يَقُومَ مِنْ آخِرِ اللَّيْلِ فَلْيُوتِرْ أَوَّلَهُ، وَمَنْ طَمِعَ أَنْ يَقُومَ آخِرَهُ فَلْيُوتِرْ آخِرَ اللَّيْلِ؛ فَإِنَّ صَلاةَ آخِرِ اللَّيْلِ مَشْهُودَةٌ، وَذَلِكَ أَفْضَلُ. [رواه مسلم]

"Kim, gecenin son bölümünde kalkıp namaz kılamamaktan (uykuya kalmaktan) endişe ederse, vitiri (tek rekâtlı namazı) gecenin başında kılsın.Kim de gecenin son bölümünde kalkacağından

emîn olursa, vitiri gecenin son bölümünde kılsın.Çünkü gecenin son bölümünde kılınan namazda melekler hazır bulunurlar. Bu ise daha fazîletlidir." (Müslim)

Eğer gece namazının gecenin ilk bölümünde cemaatle kılınması ile son bölümünde tek başına kılınması arasında bir durum sözkonusu olursa, namazın cemaatle kılınması daha fazîletlidir. Çünkü bir kimse cemaatle kıldığı zaman, gecenin tamamını namaz kılarak geçirmiş gibi sevap kazanır.

Ömer b. Hattab'ın -Allah ondan râzı olsun- hilâfeti zamanında insanlar bu hal üzere devam etmişlerdir.

Nitekim Abdurrahman b. Ubeyd el-Kârî şöyle demiştir:

خَرَجْتُ مَعَ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ لَيْلَةً فِي رَمَضَانَ إِلَى الْمَسْجِدِ، فَإِذَا النَّاسُ أَوْزَاعٌ مُتَفَرِّقُونَ: يُصَلِّي الرَّجُلُ لِنَفْسِهِ، وَيُصَلِّي الرَّجُلُ فَيُصَلِّي بِصَلَاتِهِ الرَّهْطُ، فَقَالَ عُمَرُ: إِنِّي أَرَى لَوْ جَمَعْتُ هَؤُلَاءِ عَلَى قَارِئٍ وَاحِدٍ لَكَانَ أَمْثَلَ، ثُمَّ عَزَمَ فَجَمَعَهُمْ عَلَى أُبَيِّ بْنِ كَعْبٍ، ثُمَّ خَرَجْتُ مَعَهُ لَيْلَةً أُخْرَى وَالنَّاسُ يُصَلُّونَ بِصَلَاةِ قَارِئِهِمْ، قَالَ عُمَرُ: نِعْمَ الْبِدْعَةُ هَذِهِ، وَالَّتِي يَنَامُونَ عَنْهَا أَفْضَلُ مِنَ الَّتِي يَقُومُونَ، يُرِيدُ آخِرَ اللَّيْلِ، وَكَانَ النَّاسُ يَقُومُونَ أَوَّلَهُ. [رواه البخاري]

"Ramazan'da bir gece mescide gitmek üzere Ömer b. Hattab -Allah ondan râzı olsun- ile birlikte çıktım.Mescide varınca orada ne görelim! İnsanlar, gruplara ayrılmış halde kimisi tek başına namaz kılıyor, kimisi de birkaç kişiye namaz kıldırıyordu.

Bunun üzerine Ömer:

- Bu insanları bir imamın arkasında biraraya getirirsem daha güzel olacağını düşünürüyorum, dedi.

Sonra Ömer insanları biraraya getirmeye karar verdi ve Ubeyy b. Ka'b'i onlara imam olarak tayin etti.

Sonra başka bir gece onunla birlikte çıktım.Mescide varınca insanları imamlarının arkasında namaz kılarlarken gördüm.

Ömer dedi ki:

- Ne güzel bir bid'at bu! Gecenin ilk vaktinde bu namazı kılanlar, uykudan uyanıp da kalanlardan

daha fazîletlidirler.

Ömer, bununla gecenin sonunu kast ediyordu.Böylece insanlar, namazlarını gecenin ilk bölümünden kılıyorlardı."

Zeyd b. Vehb şöyle demiştir:

[كَانَ عَبْدُ اللهِ يُصَلِّي بنا فِي شَهْرِ رَمَضَانَ فَيَنْصَرِفُ بِلَيْلٍ.] رواه الطبراني في المعجم الكبير وعبد الرزاق في مصنفه

"Abdullah, Ramazan ayında bize namazı (terâvih namazını) kıldırır, ardından da gece ayrılıp giderdi." (Taberâni; el-Mu'cemu'l-Kebîr, Abdurrezzak; el-Musned).

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- vitir namazını, arada selâm olmaksızın üç rekât kılmayı yasaklayınca, bunun sebebini şöyle açıklamıştır:

[لا تَشَبَّهُوا بِصَلاةِ الْمَغْرِبِ.] رواه الحاكم

"Vitir namazını, akşam namazına benzetmeyin." (Hâkim)

Buna göre vitir namazını üç rekât kılan kimsenin, bu benzetmeden çıkması (vitir namzını, akşam namazına benzetmemesi) için şu iki şekilde kılması gerekir:

Birincisi: İkinci rekâtı kıldıktan sonra selâm vermesi, üçüncü rekâtı tek olarak kıldıktan sonra da selâm vermesidir.

İkincisi:İkinci rekâtı kıldıktan sonra teşehhüde oturmayıp üçüncü rekâta kalkması ve üç rekâtı bir selâmda kılmasıdır. Allah Teâlâ en iyi bilendir.

Vitir namazının üç rekâtındaki kıraat:

Bir kimsenin, üç rekâtın birincisinde (Fâtiha sûresinden sonra) A'la sûresini, ikinci rekâtında Kâfirûn sûresini, üçüncü rekâtında da İhlas sûresini okuması, kimi zaman İhlas sûresi ile birlikte Felak ve Nas sûrelerini okuması da, sünnettendir.

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'den sahih olarak rivâyet olunduğuna göre o, Vitir

namazının bir rekâtında Nisâ sûresinden yüz âyet okumuştur.

Kunut duâsı:

Vitir namazında, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in, Hasan b. Ali'ye öğrettiği kunut duâsını okur. O duâ da şudur:

اَللَّهُمَّ اهْدِنِي فِيمَنْ هَدَيْتَ، وَعَافِنِي فِيمَنْ عَافَيْتَ، وَتَوَلَّنِي فِيمَنْ تَوَلَّيْتَ، وَبَارِكْ لِي فِيمَا أَعْطَيْتَ، وَقِنِي شَرَّ مَا قَضَيْتَ، فَإِنَّكَ تَقْضِي وَلاَ يُقْضَى عَلَيْكَ، وَإِنَّهُ لاَ يَذِلُّ مَنْ وَالَيْتَ، وَلاَ يَعِزُّ مَنْ عَادَيْتَ، تَبَارَكْتَ رَبَّنَا وَتَعَالَيْتَ، لاَ مَنْجَا مِنْكَ إِلا إِلَيْكَ. [رواه أصحاب السنن]

"Allahım! Hidâyet verdiklerinin arasında bana da hidâyet ver. Âfiyet verdiklerinin arasında bana da âfiyet ver. Dost edindiklerinin arasında beni de dost edin.Verdiğini benim için bereketli kıl.Ttakdir ettiğin şeylerin şerrinden beni koru. Şüphesiz ki ancak sen hükmedersin ve sana hükmedilmez.Sen, kimi dost edinirsen, o zelil olmaz.Kimi de düşman edinirsen, o asla aziz olmaz. Rabbimiz, mübârek ve yücesin.Senden başka sığınılacak kimse yoktur." (Sünen sahipleri)

Bu duânın sonuna geldiğinde kimi zaman, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e salât ve selâmda bulunur.Bu duâya ilâve olarak meşrû ve sahih olan başka güzel duâlar okumakta bir sakınca yoktur.

Kunut duâsını rükûdan doğrulduktan sonra yapmakta, kâfirlere lânet okumakta, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e salât ve selâmda bulunmakta ve Ramazan'ın ikinci yarısında müslümanlar için duâ etmekte bir sakınca yoktur. Çünkü Ömer b. Hattab'ın -Allah ondan râzı olsun- hilâfeti zamanında imamların böyle yaptıkları sâbittir.

Nitekim Abdurrahman b. Ubeyd el-Kârî, rivâyet ettiği hadisin devamında şöyle demiştir:

كَانُوا يَلْعَنُونَ الْكَفَرَةَ فِي النِّصْفِ مِنْ رَمَضَانَ حَتَّى يَنْسَلِخَ يَقُولُونَ: اللَّهُمَّ قَاتِلِ الْكَفَرَةَ الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِكَ، وَيُكَذِّبُونَ رُسُلَكَ، وَلا يُؤْمِنُونَ بِوَعْدِكَ ،...)) وَيَدْعُو لِلْمُسْلِمِينَ بِمَا g وَخَالِفْ بَيْنَ كَلِمَتِهِمْ ، وَأَلْقِ فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ ، وَأَلْقِ عَلَيْهِمْ رِجْزَكَ وَعَذَابَكَ ، إِلَهَ الْحَقِّ. ثُمَّ يُصَلِّي عَلَى النَّبِيِّ اسْتَطَاعَ مِنَ الْخَيْرِ ، ثُمَّ يَسْتَغْفِرُ لِلْمُؤْمِنِينَ. قَالَ: وَكَانَ يَقُولُ إِذَا فَرَغَ مِنْ لَعْنَةِ الْكَفَرَةِ وَصَلَاتِهِ عَلَى النَّبِيِّ وَاسْتِغْفَارِهِ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَمَسْأَلَتِهِ : اَللَّهُمَّ إِيَّاكَ نَعْبُدُ، وَلَكَ نُصَلِّي وَنَسْجُدُ، وَإِلَيْكَ نَسْعَى وَنَحْفِدُ، نَرْجُو رَحْمَتَكَ رَبَّنَا، وَنَخَافُ عَذَابَكَ الْجِدَّ، إِنَّ عَذَابَكَ لِمَنْ عَادَيْتَ مُلْحَقٌ. ثُمَّ يُكَبِّرُ، وَيَهْوِى سَاجِدًا.)) [رواه البخاري]

"İnsanlar, ikinci yarısından itibaren Ramazan çıkıncaya kadar kâfirlere lânet okuyorlar ve şöyle

diyorlardı:

- Allahım! Senin yolundan çeviren, elçilerini yalanlayan ve va'dine inanmayan kâfirlere lânet et.Onların arasını aç (müslümanlara karşı sözbirliği etmelerine engel ol), kalplerine korku sal ve onların üzerine azabını gönder. Ey hak ilah!

Sonra Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e salât eyler ve gücü yettiğince müslümanlar için hayır duâsında bulunur, ardından da mü'minler için istiğfarda bulunur.

Râvi dedi ki:

(Ömer, kunut duâsında), kâfirlere lânet okuduktan, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e salât eyledikten, erkek ve kadın mü'minlere istiğfarda bulunduktan ve Allah'a şöyle yalvarırdı:

- Allahım! Ancak sana ibâdet ederiz. Yalnızca senin için namaz kılar ve secde ederiz.Yalnızca sana koşar ve yöneliriz. Rabbimiz! Rahmetini ümit eder ve hak olan azabından korkarız. Şüphesiz senin azabın, düşmanlık ettiğin kimseye erişir.

Ardından tekbir getirir ve secdeye varırdı."(Buhârî)

Vitirin sonunda yapılan duâ:

Bir kimsenin, vitir namazının sonunda selâmdan önce veya selâmdan sonra şöyle duâ etmesi sünnettendir:

اَللَّهُمَّ إِنيّ أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ، وَ بِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ، وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْكَ، لاَ أُحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ، أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ. [رواه مسلم]

"Allahım! Gazabından rızâna, cezalandırmandan affına; senden yine sana sığınırım. Sana olan övgüleri sayamam. Sen, kendini övdüğün gibisin."(Müslim)

Vitir namazının sonunda selâm verdikten sonra 3 defa şöyle duâ etmesi sünnettendir:

سُبْحَانَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ.

"Her türlü noksanlıklardan uzak olan mutlak hükümdar Allah'ı tüm noksanlıklardan tenzih ederim."

Üçüncüsünde sesini uzatarak yükseltir.

Vitir namazından sonra iki rekât namaz kılmak:

Bir kimse, dilerse Vitir namazından sonra iki rekât namaz kılabilir. Çünkü bu fiil, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'den sâbittir. Hatta Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

إِنَّ هَذَا السَّفَرَ جُهْدٌ، وَثِقَلٌ، فَإِذَا أَوْتَرَ أَحَدُكُمْ فَلْيَرْكَعْ رَكْعَتَيْنِ، فَإِنِ اسْتَيْقَظَ وَإِلا كَانَتَا لَهُ. [رواه الدارمى وابن خزيمة والطحاوى والبزار وابن حبان والدارقطنى والطبرانى والبيهقى]

"Şüphe yok ki bu yolculuk, bir zorluk ve ağırlıktır.Biriniz vitir namazını kıldıktan sonra (dilerse) iki rekât namaz kılsın. Eğer gece uykudan uyanamazsa, bu iki rekât onun için gece namazının yerine geçer." (Dârimî, İbn-i Huzeyme, Tahâvî, Bezzâr, İbn-i Hibbân, Dârekutnî, Taberânî ve Beyhakî rivâyet etmişlerdir.)

Vitir namazından sonra kılınan bu namazın birinci rekâtında Fâtiha sûresinden sonra Zelzele sûresini, ikinci rekâtında ise, Fâtiha sûresinden sonra Kâfirûn sûresini okumak sünnettendir.